

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

УДК 347.77

КАРБОВСЬКА К. А.

молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

ORCID: 0000-0003-3088-2887

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТАРТАПІВ

Авторами проведено дослідження правових питань розвитку «стартапів» в складі Національної інноваційної системи (далі – НІС) України. Розглянуто характерні риси та організаційно-правові форми зазначеного суб'єкта НІС, а також запропоновані шляхи для подальшого стимулювання розвитку в частині законодавчого регулювання його діяльності.

Ключові слова: стартап, національна інноваційна система, мале та середнє підприємництво, інноваційна діяльність, організаційно-правова форма.

Актуальність проблеми. Побудова інноваційної держави потребує гармонійного та своєчасного розвитку НІС, даний процес призведе до розбудови комплексного механізму в частині регулювання відносин в інноваційній системі та її підсистемах. Аналізуючи законодавчу базу правового регулювання інноваційної діяльності України, можна дійти висновку, що вона є функціонально неповною та недостатньо розвинутою. Ця проблема й окреслила сферу розвитку малих інноваційних підприємств, стартапів.

Мета – висвітлити існуючі недоліки сучасного законодавства щодо розвитку інноваційної діяльності при визначенні сутності та ознак стартапів з точки зору функціонально-інституційного аспекту.

Аналіз останніх досліджень. У сучасному суспільстві проблеми розвитку стартапів досліджують в різних галузях правових та економічних наук. Даний напрям цікавить як наукову спільноту, так і практиків, інвесторів, підприємців, зокрема, серед яких: Ш. Веісер, Д. Збанацький, Дж. Вонг, Є. Бучацький, Б. Дорф, Г. Дрю, К. Зачаріасі, Б. Казнок, О. Кардаков, О. Мась, Д. Ставицький, П. Тіль та інші.

Виклад основного матеріалу. Для України зараз в пріоритеті є побудова ефективного механізму для розвитку інновацій та передових технологій, які швидкими темпами радикально змінюють цілі сектори економіки.

Проблеми сформувались завдяки окремим чинникам, які з різних сторін мають будувати та розвивати інноваційну систему та викликані наступним: недосконалістю законодавчої бази в частині стимулювання інноваційної активності; відсутністю державної стратегії інноваційного розвитку України (та місцевих стратегій), що спричиняє проблеми з визначенням і практичною реалізацією пріоритетних напрямів інноваційної діяльності; неякісне інституціональне середовище – правова невизначеність, слабкий рівень захищеності прав інтелектуальної власності, відсутність ефективної та розгалуженої інноваційної інфраструктури, високий рівень корупції, – що позбавляє наукову сферу інвестицій, ускладнює формування ринку інноваційних ідей.

Вирішення поставлених проблем може здійснитися при належному регулюванні національної інноваційної системи. Так, Ю.Є Атаманова у своєму науковому дослідженні підкреслює, що НІС належить до динамічних, гнучких, функціональних систем, конфігурація елементів якої залежить від зміни умов існування, зовнішнього оточення та ін. [1, с. 98]. Основним напрямом функціонування НІС є підвищення інноваційної активності малого та середнього підприємництва, яке нерозривно пов'язано з появою нових інноваційних компаній – стартапів, успішна

реалізація яких на ринку є основою розвитку інноваційних процесів в економіці. Але аналізуючи нормативно-правову базу України можна стверджувати, що зазначений суб'єкт не має власного закріплення в законодавстві та й відповідно відсутній його правовий статус в НІС. Перші згадки про таку форму інноваційної діяльності з'явилися в проекті Закону України «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності». Зокрема законопроект розглядає даний інноваційний суб'єкт як «стартап – компанію», а саме – суб'єкт інноваційної діяльності, що провадить інноваційну діяльність протягом двох календарних років з моменту його державної реєстрації як суб'єкта господарювання у порядку, встановленому законодавством [2, с. 21], але не вирішує питання щодо організаційно-господарських відносин за його участю. Зупинимося на особливостях стартапів як суб'єктів господарювання. Вважаємо, що основа законодавчого регулювання діяльності стартапів повинна складатися з наступного: 1) визначення організаційно-правової форми; 2) охорона прав інтелектуальної власності авторів інноваційних розробок, ідей та ін.; 3) визначення способів фінансування такої діяльності.

Юридична складова при створенні таких суб'єктів господарювання допомагає при вирішенні питань, пов'язаних із захистом прав на результати інтелектуальної діяльності, реєстрації юридичної особи та уставними документами, укладання та зміст договорів з контрагентами (партнерами, клієнтами та ін.) (далі – ОПФ). Питання визначення організаційно-правової форми стартапів є основним у розробленні механізму правового забезпечення його діяльності. Дослідивши систему організаційно-правових форм, у яких в Україні можуть створюватись стартапи, вважаємо доцільно виділити характеристики, що детермінують обрання тієї чи іншої організаційно-правової форми для суб'єкта НІС, що здійснюватиме забезпечення інноваційної діяльності. Отже, вони можуть функціонувати у наступних формах: фізична-особа підприємець (далі – ФОП); приватне підприємство (ПП); товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ). Якщо стартап виступає як проект без утворення юридичної особи та без реєстрації як ФОП, то він може відповідати за статусом підрозділу або тимчасовому колективу в певній юридичній особі.

Найбільш інвестиційно-привабливою формою діяльності для організації стартапа в Україні є товариство з обмеженою відповідальністю. Відповідно до Господарського кодексу України товариство з обмеженою відповідальністю – це господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобо-

в'язаннями тільки своїм майном [3]. Учасники товариства, які повністю сплатили свої вклади, несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах своїх вкладів. Запропонованій ОПФ притаманні наступні переваги: відсутні вимоги до наявності статутного стартового капіталу; проста процедура реєстрації за місцем проживання підприємця; незначний контроль з боку держави; при даній формі можливо здійснювати досить широке коло діяльності; мінімальний розмір статутного капіталу не визначений.

Якщо стартап виступає як проект, який виконуватиметься індивідуально, досить зручною формою для нього є створення ПП. Дана форма більш проста в частині оподаткування та управління (можливо самостійно визначати роботу ПП, передбачивши усі істотні положення в статуті), але в частині залучення інвесторів до фінансової частини проекту, можуть виникнути труднощі.

Розглядаючи стартап як інноваційне підприємство або суб'єкт господарювання виділяємо наступні форми діяльності, які поширені в світовій практиці:

1) Інноваційне підприємство, яке функціонує як суб'єкт господарювання та як суб'єкт інноваційної інфраструктури. Такий тип діяльності може здійснюватися в процесі роботи інноваційного циклу у сфері господарювання без певного інноваційного проекту. В даному процесі вони надають послуги невиробничого характеру, а саме: виконують фінансову, консалтингову, маркетингову, матеріально-технічну, інформаційно-комунікативну, юридичну діяльність.

2) Мале інноваційне підприємство з інноваційним проектом, утворене уповноваженим органом. Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність», інноваційне підприємство визначається як підприємство, що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуг, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг і яке може розраховувати на державну підтримку. У такому стартапі можливо визначити всі його риси і класифікувати як окремий вид стартапу.

3) Виробничі підприємства, які впроваджують результати науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт та винаходів. Такий тип підприємств зустрічається в Постанові КМУ «Про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів», даний термін не визначається як стартап, але має спільні ознаки – характеристики;

4) Юридична особа, фінансування якої відбувається на основі оцінки інноваційного проекту (венчурне інвестування);

5) Стартапи як суб'єкти господарювання, які утворюються без участі в комерціалізації результатів наукової діяльності і не завжди мають інноваційну складову.

Як відмічається, перевагами стартап компаній є їх організаційна єдність з метою, вони динамічно розвиваються та забезпечують оперативну трансформацію наукових результатів в інноваційну продукцію, навіть при наявності однієї з основних проблем правової класифікації стартапів, яка полягає в необхідності використання неформованих економічних критеріїв, які відповідають певним етапам інноваційного процесу та функціонуванню підприємств [2, с. 22]. Але зазначимо, що невеликий формат підприємств найбільш зручний для відкриття стартапів, здатних здійснювати науково-дослідні розробки та/або освоювати їх, комерціалізувати готові інноваційні продукти і у разі успіху також приносити значні податкові надходження державі та соціально-економічний ефект суспільству.

Окремо за самостійною ознакою необхідно визначати спінофф та спінаут-компанії, оскільки основною формою комерціалізації наукових розробок і трансферу технологій вважається створення високотехнологічних інноваційних компаній. У деяких країнах ЄС із цією метою у рамках діяльності закладами вищої освіти і науково-дослідних інститутів використовуються зазначені компанії. Обидві форми організації спін-компаній засновані на акціонерному механізмі інвестування у створювану фірму. Компанія-засновник має у своєму розпорядженні контрольний пакет акцій таких новостворених фірм і у випадку їх успішної роботи може або знову включити фірми до своєї структури або вигідно їх продати. Хоча вітчизняними науковцями відмічається, що найчастіше організаційно-правовою формою таких компанії може бути господарське товариство, наприклад товариство з обмеженою відповідальністю. [4, с. 200]. Таким чином, спінаут- і спінофф-компанії є певною формою стартап-компаній з особливостями утворення та управління.

З урахуванням викладеного необхідно дослідити законодавство, яке може передбачати створення та розвиток стартапів: Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. №40-IV [5]; Закон України «Про наукові парки» від 25.06.2009 р. № 1563-VI [6]; Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» від 16.07.1999 р. № 991-XIV [7]; Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. № 4618-VI [8]; Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII [9]; Господарський кодекс України від 16.01.2003 р.

№ 436-IV [10]. Але перелічена суб'єктність нормативно-правових актів, яка регулює інноваційну діяльність, зовсім не спрямована на визначення сутності стартапу, регулювання та стимулювання його діяльності, тому удосконалення такого законодавства є необхідністю для розвитку підприємництва в Україні.

Крім організаційно-правового визначення інституцій стартапу та стартап-компанії важливим є функціональний аспект їх діяльності і визначення джерел фінансування. Фінансово-кредитне забезпечення діяльності стартапів передбачає декілька способів їх фінансування. Існують різні способи залучення інвестицій до фінансування стартапів, теоретично можливими з них виділяються наступні: позики, кредити, гранти (конкурси, тендери), венчурні фонди, бізнес-ангели, бізнес-акселератори, краудфандинг, державна допомога, франчайзинг, лізинг та інші.

Кредити, позики в інноваційні проекти, що виконуються в стартапах суб'єктами господарської діяльності або в утворених малих та середніх підприємствах (далі – МСП) при закладах вищої освіти, наукових установах за пріоритетними напрямками інноваційної діяльності, можуть вважатися по значущості як одне з основних джерел фінансування.

Оформлення фінансування стартапу інвестором (або засновником суб'єкта господарювання) є одним з основних, ключових способів фінансування його діяльності, яке технічно складається з оформлення та внесення змін в установчі документи у зв'язку із прийняттям інвестора до складу учасників, і це може бути у тому числі договір купівлі-продажу частки (або частини частки). Без участі в статутному капіталі може здійснюватися інвестування на підставі договору позики (у разі надання венчурного фінансування у вигляді позики), договору поруки, під заставу частки або частини частки (для зазначених вище цілей). Але у тому випадку мова може йти про втрату контролю над стартапом з боку його розробників та засновників.

Інвесторами інноваційного проекту виступають як державні, так і приватні фонди як інвестори, що здійснюють довгострокове фінансування інноваційних проектів на безповоротній основі або за рахунок залучених коштів, венчурні інститути спільного інвестування, фінансові компанії, бізнес-ангели.

На думку О. В. Корнух та Л. В. Маханько, важливим моментом є вибір однієї з моделей фінансування стартапу, оскільки від цього залежить подальша доля проекту [11, с. 29]. Адже, основна проблема зовнішнього фінансування полягає в тому, що існують взаємні ризики: для інвестора – неперенесення

ня коштів, що вкладаються в нові інноваційні підприємства і ризики втрати стартапу для їх засновників.

У аспекті розгляду фінансового забезпечення стартапів, вважаємо за необхідне привести позитивний досвід країн ЄС, зокрема це стосується Латвії, яка у 2017 році прийняла новий Закон про податкові пільги для стартапів, який передбачає реалізацію програм державної допомоги компаніям, що мають високий потенціал розвитку і основна діяльність яких пов'язана зі створенням масштабованої бізнес-моделі і розробкою, виробництвом або розвитком інноваційних продуктів. Державна підтримка проявляється у вигляді різних податкових пільг, що дозволить цим компаніям в перші роки діяльності зменшити витрати, пов'язані головним чином з трудовими ресурсами. Закон про підтримку діяльності стартапів передбачає використання таких інструментів:

1. Програма внесення фіксованих платежів, що дозволяє новим компаніям вносити стосовно працівників фіксовані обов'язкові щомісячні внески державного соціального страхування в одному з двох встановлених в країні мінімальних розмірів.

2. Програма залучення висококваліфікованих працівників, яка застосовується в разі, якщо працівник не згоден з внесенням щодо його фіксованих обов'язкових щомісячних внесків соціального страхування.

3. Програма, яка звільняє працівників стартап-компанії від сплати прибуткового податку з населення і передбачає відносно стартап-компанії знижку до 100% на прибутковий податок з підприємства.

Стартап-компанія може претендувати на такі пільги, якщо вона відповідає наступним основним критеріям:

1) компанія при щорічній подачі заяви на отримання підтримки має кваліфікованого інвестора, який надає венчурний капітал в розмірі не менше EUR 30 000 для вкладення в основний капітал стартапу;

2) тривалість діяльності стартапу – не більше 5 років;

3) доходи стартапу від господарської діяльності протягом перших п'яти років не досягнуть EUR 5 000 000, а протягом перших двох років – EUR 200 000;

4) весь прибуток стартап-компанії протягом перших років діяльності буде спрямований на її розвиток;

5) стартап-компанія є інноваційною, а саме: вона має право інтелектуальної власності на об'єкт, що є основою для розробки інноваційного продукту або послуги; не менше 70 % працівників мають ступінь магістра або доктора або не менше 50 % доходів

компанії від початку її діяльності направлено на дослідження і розвиток.

Заяви від стартапів на отримання підтримки розглядає комісія з оцінки стартапів, склад якої затверджується Урядом Латвії. Стартапи, які відповідають встановленим законом вимогам, комісія буде реєструвати в реєстрі стартапів, які одержать підтримку. Крім того, комісія буде оцінювати і реєструвати інвесторів, які виявлять бажання увійти до списку кваліфікованих інвесторів, що надають венчурний капітал. Слід зазначити, що внесок такого інвестора в основний капітал стартапу – одна з попередніх умов надання державної підтримки [12].

Регулювання фінансово-кредитного забезпечення функціонування стартапів здійснюється у рамках законів та законодавчих актів, які стосуються окремих напрямів та особливостей інноваційної діяльності та надання фінансових послуг. Нормативно-правову основу для ведення інноваційної діяльності в Україні складають наступні законодавчі акти: Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року № 1560-ХІІ [13]; Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 р. №93/96-ВР [14]; Закон України «Про інститути спільного інвестування» від 05.07.2012 р. № 5080-VI [15]; Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 р. № 2664-III [16].

Висновки. Опираючись на проведене дослідження правової сутності стартапів, можна дійти до висновку, що такому суб'єкту характерні власні ознаки та характеристики, які й виділяють його від інших суб'єктів НІС. Такий стан справ переважно пов'язаний з недосконалістю законодавчої бази України в сфері інноваційного розвитку, яка б закріпила чітке визначення поняття «стартапів» та їх місце в національній економіці держави. Зазначимо також, що у дослідженні процесів нормативно-правового регулювання та підтримки розвитку малого та середнього підприємництва повинно розглядатися нерозривно з підтримкою стартапів, за виключенням тих випадків, які у законодавстві передбачено спеціальні норми для діяльності підприємців та організації ними згаданих суб'єктів.

Одним із проблемних аспектів є згадана безсистемність, яка є результатом відсутності єдиного підходу держави до розвитку інновацій. Динамічний розвиток інноваційної діяльності в Україні стимулює потребу у визначенні особливостей правового регулювання діяльності стартапів та охорони їх прав на об'єкти інтелектуальної власності. Слід погодитися, що основною причиною недієвості законодавчої бази у сфері науки та інновацій в Україні, усі складнощі, що виникають під час

розробки та ухвалення нормативно-правових актів виникають через те, що вони ухвалюються за відсутності інноваційно спрямованої економічної стратегії України [17, с. 239]. Тому вважаємо за необхідне, на основі проекту Стратегії інноваційного розвитку України розробити та подати на

розгляд Верховної Ради України проекти законів про розвиток інноваційної діяльності в Україні, а також відповідні підзаконні нормативно-правові акти, які закріплять законодавчу підтримку стартапів, засади їх функціонування, їх правовий статус та види державної підтримки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Атаманова Ю. Є. Господарсько-правове забезпечення інноваційної політики держави: монографія. Харків: Видавництво «ФІНН», 2008. 424 с.
2. Аналіз правового регулювання діяльності інноваційних структур, підтримки малого та середнього підприємництва в Україні (регіональний аспект): наукове видання / [С. В. Глібка Ю. Є. Атаманова та ін.]; за ред. С. В. Глібка, Ю. Є. Атаманової, О. В. Черкасова. Харків: Право, 2018. 96 с.
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку: світовий та вітчизняний досвід: монографія / Т. В. Писаренко, Т. К. Кваша, Н. В. Березняк, О. В. Прудка. Київ: УкрІНТЕІ, 2015. 239 с.
5. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 №40-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
6. Про наукові парки: Закон України від 25.06.2009 р. №1563-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1563-17>.
7. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16.07.1999 № 991-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/991-14>.
8. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.
9. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
10. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
11. Корнух О. В., Маханько Л. В. Стартап як прогресивна форма інноваційного підприємництва. *Інвестиції: практика та досвід*. № 23. 2014. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2014/8.pdf.
12. Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums. URL: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/287272>.
13. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
14. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр>.
15. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.
16. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
17. Інноваційна Україна 2020: національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця та ін.; НАН України. Київ, 2015. 336 с.

REFERENCES

1. Atamanova, Yu.Ye. (2008). *Hospodarsko-pravove zabezpechennia innovatsiinoi polityky derzhavy: Monohrafiia*. Kharkiv: Vydavnytstvo «FINN» [in Ukrainian].
2. Hlibko, S.V., Atamanova, Yu.Ye. et. all (2018). *Analiz pravovoho rehuliuвання diialnosti innovatsiinykh struktur, pidtrymky maloho ta serednoho pidpriemnytstva v Ukraini (rehionalnyi aspekt): naukove vydannia* (Hlibko S. V., Atamanova Yu. Ye., Cherkasov O. V. Eds.) Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
3. *Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. No 436-IV. (2003). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, 18. S. 44 [in Ukrainian].
4. Pysarenko, T.V., Kvascha, T.K., Bereznjak, N.V., Prudka, O.V. (2015). *Informatsiine zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku: svitovyi ta vitchyzniani dosvid*. Kyiv: UkrINTEI [in Ukrainian].

5. Pro innovatsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 04.07.2002 r. No 40-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15> [in Ukrainian].
6. Pro naukovy parky: Zakon Ukrainy vid 25.06.2009 r. No 1563-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1563-17> [in Ukrainian].
7. Pro spetsialnyi rezhyim innovatsiinoi diialnosti tekhnolohichnykh parkiv: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 r. No 991-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/991-14>; [in Ukrainian].
8. Pro rozvytok ta derzhavnu pidtrymku maloho i serednoho pidpriemnytstva v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 22.03.2012 r. No 4618-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17> [in Ukrainian].
9. Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu diialnist: Zakon Ukrainy vid 26.11.2015 No 848-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> [in Ukrainian].
10. Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. No 436-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15> [in Ukrainian].
11. Kornukh, O.V., Makhanko ,L.V. Startup yak prohresyvna forma innovatsiinoho pidpriemnytstva. Investytsii: praktyka ta dosvid No 23. 2014. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2014/8.pdf [in Ukrainian].
12. Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums. URL: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/287272> [in Latvian].
13. Pro investytsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 18.09.1991 r. No 1560-KhII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> [in Ukrainian].
14. Pro rezhyim inozemnoho investuvannia: Zakon Ukrainy vid 19.03.1996 r. No 93/96-VR. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93/96-vr> [in Ukrainian].
15. Pro instytuty spilnoho investuvannia: Zakon Ukrainy vid 05.07.2012 r. No 5080-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17> [in Ukrainian].
16. Pro finansovi posluhy ta derzhavne rehuliuвання ryнкiv finansovykh posluh : Zakon Ukrainy vid 12.07.2001 r. No 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14> [in Ukrainian].
17. Innovatsiina Ukraina 2020: natsionalna dopovid (Heits V.M. et. all. Eds.). (2015). NAN Ukrainy. Kyiv [in Ukrainian].

КАРБОВСКАЯ К. А.

младший научный сотрудник НИИ правового обеспечения инновационного развития НАПрН
Украины

ОТДЕЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПРАВОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СТАРТАПОВ

Авторами было проведено исследование относительно правовых вопросов развития «стартапов» в составе Национальной инновационной системы Украины. Рассмотрены характерные черты и организационно-правовые формы конкретного субъекта НИС, а также предложены пути для дальнейшего стимулирования развития в части законодательного регулирования его деятельности.

Ключевые слова: стартап, национальная инновационная система, малое и среднее предприятие, инновационная деятельность, организационно-правовая форма.

KARBOVSKA K. A.

Junior Researcher, Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine

ACTUAL ISSUES OF LEGAL PROVISION OF START-UPS FUNCTIONING

Problem setting. The construction of an innovative state requires the harmonious and timely development of the National Innovation System. This process will lead to the development of an integrated mechanism of regulating relations in the innovation system and its subsystems. The legislative framework of legal regulation of Ukraine's innovation activity is functionally incomplete and underdeveloped. This problem outlined the scope of development of small innovative enterprises, namely start-ups.

Target of research. The purpose of the article is to highlight the existing shortcomings of modern legislation regarding the development of innovation activities in determining the essence and features of start-ups in terms of functional and institutional aspects.

Analysis of recent researches and publications. The problems of the development of start-ups in modern society are studied in various fields of law and economics. This trend is of interest to both the scientific community and practitioners, investors, entrepreneurs, including: W. Weisser, D. Zbanatsky, J. Wong, E. Buchatsky, B. Dorf, G. Drew, K. Zacarias, B. Treasury, O. Kardakov, O. Mas, D. Stavytsky, P. Til and others.

Article's main body. The main direction of NIS functioning is to increase the innovation activity of small and medium enterprises that is inextricably linked with the emergence of new innovative companies – start-ups. Its successful implementation in the modern market is the basis of the development of innovation processes in the economy. Small and medium businesses represent a significant and potential part of the country's economic development. An important impetus for its development may be the creation of innovative projects or small innovative enterprises as business entities – start-ups.

Conclusions and prospects for the development. Based on this study of the legal nature of start-ups, we can conclude that such a subject has its own characteristics that distinguish it from other NIC subjects. The dynamic development of innovation activity in Ukraine stimulates the need to determine the peculiarities of legal regulation of start-ups activities and the protection of their rights to intellectual property objects. It's necessary to develop and submit to the Verkhovna Rada of Ukraine draft laws on the development of innovation activities in Ukraine on the basis of the draft Strategy of Ukraine's Innovation Development, as well as relevant sub-normative legal acts that will provide legislative support for start-ups, the principles of their functioning, the definition of legal status, and types of state support.

Keywords: start-up, national innovation system, small and medium entrepreneurship, innovative activity, organizational and legal form.